

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számítatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:
Dr. TÖRÖK MÓR.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetések és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.

Merénylet a szólásszabadság ellen.

A képviselőházban megkezdődött a nemzeti ellentállás erős küzdelme.

Merényletet intézett a Tisza kormány a szólásszabadság ellen. Ne tudjon a nemzet a hatalom tulkapásainak ellentállani, ne tudjon az ország nemzet jogaiért teljes erejével sikra szállani.

Mert erre irányulhat csak az az indítvány, amely a képviselőház tanácskozási rendjének újabb revízióját tervezi. Aknákkal ássa alá vele a kormány az erődöt, melyet a szólásszabadság eddigelé bevehetetlennek mutató falai öveztek és azt merészeli ez alattomos támadásról nyilvánosan hirdetni, hogy a haza szent ügyének tesz vele szolgálatot.

Idejében tudatára ébredt azonban a nemzet ennek, idejében észrevette az elhelyezett aknát, amíg még erején csorbát nem ejtett a gyilkos támadás s kiadatott a jelszó: élet-halál harc a kormány indítványa ellenében.

Nyílt obstrukciót hirdetett tehát az ellenzék. Rendkívüli eszközöket kell a nemzetnek az akna támadás féktelén rombolásai feltartóztatására igénybe venni. Ez igenis a nemzeti: ellentállás küzdelme

léssen, amelyet az egész nemzet kitérő harszói riadója fog lelkesíteni.

Ez egyszer nem szabad fél munkát végeznie az ellenzéknek. Ez egyszer ki kell küszöbölni a harcok befejező módozatai közül a megalkuvást. Fegyverét árulná el az ellenzék, ha a küzdelmet addig nem folytatná, amíg egyszer s mindenkorra be nem bizonyította a hatalom előtt, hogy Magyarország a hatalom önkényei szerint nem lehet kormányozni.

S amidőn az egész ország szívvel lélekkel részt vesz az ellentállás e küzdelmében — kiáll az ország miniszterelnöke, miként az ősidők naiv történelmének felpuffadt óriása, hogy erejét, hogy hatalmát fitoktassa, hogy ráijeszsen a lekicsinyelt törpe ellenhadra. Feszegeti izmait ez a falábakra kapaszkodott törpe, inselkedik a vézna betegnek óhajtott de a valóságban erős és hatalmas ellenzékkel és beteg képzeletével arról álmodozik, hogy szena pillantásával is megtudja törni az ellenzék erejét.

Kevés példát ismer Magyarország multja, mely a közélet mai állapotához hasonlítana.

Tisza István gróf miniszterelnök kormányzása óta nem derült ki még az égboltozat. Igaz, hogy a viharfelhők már kormányra ju-

tása előtt borították el az eget, ámde Tisza István gróf soha még csak kísérletet sem tett arra nézve, hogy kitisztuljon az ég, ellenkezőleg, mindig arra törekedett, hogy e sötét felhők minél jobban tornyosuljanak. — Atok szállott a honra, hogy ilyen kormányelnök kezébe jutott a kormányzás rúdja, s a hazáért aggódó lelkeket a jövő bizonytalansága iránt kétségbeejtő félelem tölti el.

De szálljunk le a prózaibb gondolkodás terére és figyeljük meg a kormány működését a jéggé fagyasztott hideg ész nyugodtságával.

El lehet-e hinni ugyan a kormánynak, hogy célja és terve kizárólag a technikai obstructio megtörésére irányul?

Ha csak ez volna cél és a terv, nem a jelen elmérgesedett viszonyok között forcirozná a kormány.

Ha csak ez volna a cél és a terv, nem ép a legnehezebb közéleti kérdések megoldásának közepette erőszakolná a kormány.

Ha csak ez volna a cél és a terv, nem tenné a kormány kabinetkérdéssé, és egyáltalában nem fenyegetőznék azzal hogy feloszlattja a képviselőházat.

Elteltekintve tehát attól, hogy Tisza István gróf miniszterel-

TÁRCZA.

Utravaló.

Repüljete ki, szálljatok fel hát, ti
Agyam fészkeben költött madarak!
Eredjete már napvilágot látni,
El van temetve, ki csak honn marad.
Ha untalan csak itt e zugba késtek,
Ki vesz vagy ad hirt ott felőletek?
Emitt ki hallja a ti esiesergéste?
Föl a szabadba! Szárnyra keljete.

Tudom a dalnak nines manap keletje,
Csak az arany esengése a mi hat.
Utána fut a nagy tömeg, feledve
A lélek nyelvét, zengő álmokat.
A dal bolondság, más kell a szívének:
Mi rangot ad, hatalmat, fényt, sikert;
Bohó poéták! kincsetek: az ének
Mindössze egy kis lelki rózsakert.

De hát hiszen nagy a világ, ki tudja,
Van még talán ki álmódásra kész?
Mikor megejti égi csillag útja
S virágkehelybe eltűnődve néz,
Ki itt, ha hajnal rózsapirja lángol,
Avagy biborban ég az esti fény,
El-elmereng a gyönyörű világon
S hangot keres rá szive rejtekén . . . ?

Repüljete hát szét a hon mezőin,
Kastély-küszöböz, kunyhó ablakig
És szálljatok le — kis zengedezőim —
A hol egy ilyen álmódó lakik.
Mondjátok el előtte, a mi engem
Isten dicső világán meghatott,
S hogy én csupán az ő szívének zengem
A dalt, a melyet szétvisz ajkatok.

Hirvagy nem űz: mert a világ erdője
Kopácsolástól hangos most s hiszen
Ki hirt remél a dal nyomán ma — dőre,
Egy fecskeszárny, mely kört vet a vizen!
De hogyha egy-más érző földi társam
Lelkén kigyul, mi dalt hozott nekem,
Nem volt hiába, hogy szívem kitértam,
Nem volt merőben meddő énekem.

Dombay Hugó.

Szent kép a fán.

Hegedűjét hón alá szoritva
Jön az uton egy kopott cigány.
Szurtos ing, de tiszta szív megy itt a
Két igyekvő, barna pálcikán.

S füttyörészget, szörnyen vig a képe,
Egy bagós mennyország . . . és miért?
Mert az Isten buja serlegébe
Égi mézből nagy tetézve mért.

Esdve kérte őt, hogy el ne hagyja
Kis fiát, kit már halál lesett;
És szavára hajt a mennyek atyja:
Él a rajkó s rug-kapál, nevet!

A cigánynak is csak egy a lelke
S kicsi kölyke közepébe nőtt,
Hát szeretné, hogy most kilehelje,
Mi szívébe forr, az Ur előtt.

Gazdag ember, kinek dus a kincse,
Ugy tesz itt, hogy a szegénynek ad,
Ámde neki egy fityinge sincsen,
Ő szegény, mint télidőn az ág.

Hátha mégis — veti, hanyogatja —
Megfizetne ilyen nagy kegyért? . . .
És ahogy jár lába, gondolatja,
Árnyas erdő közelébe ért.

Ott, a szélén, hol betér az ösvény
S ugy borul rá szilfa, cserfa, bükk,
Egy hatalmas, százados fa törzsén
A szent szűznek kicsi képe függ.

Utas ember, aki arra téved,
— Munkajáró, jámbor szolgáló-nép —
Áhitattal nézi ezt a képet
S megköszönti, ha eléje lép.

ők daczára többszöri nyilatkozásának fel nem világosította a nemzetet a felől, hogy hol kíván határt szabni a revízióknak, — a politikai elyzet majd azt a meggyőződést érleli meg mindenkiben, hogy a kormányoknak be nem vallott céljai vannak, hogy a nemzeti ellentétlenség erejét akarja csökkenteni, hogy a szólásszabadságot akarja korlátozni.

Avagy játékot üz Tisza gróf a magyar nemzet legszentebb jogaival?! A magyar nemzet nem játékszer, hogy úgy és arra lehesen felhasználni amiként és amire csak egy önmagától elkapott miniszterelnöknek tetszik.

Amiket a mostani miniszterelnök véghezvisz, csupa merénylet a magyar nemzet függetlensége ellen, örökös harc provokálása, melynek ne'adj isten hogy az legyen célja, hogy a nemzet kimerülve tehetetlen zsibbadásba essék.

A figyelmetlen közigazgatás.

Nem udvariassági ügyet akarunk szelölöztetni, hanem közrendészetit. Az udvariasság a közigazgatásnak nem elengedhetetlen feltétele és a gyakorlat azt igazolja, hogy ezen jó tulajdonságra a közigazgatás csakugyan nem is fordít oly nagy gondot. Azonban hiszen még változnak az idők, még megéljük mi is azt, hogy a közigazgatás nagyjából reformjával kapcsolatosan esetleg még azt is meg fogják követelni a közigazgatástól, hogy igenis legyen udvarias minden szerve, minden tényezője. Amíg pedig ez az idő bekövetkezik, addig elégedjünk meg azzal, hogy ha már nem is udvarias ez a mi sokat ócsárolt közigazgatásunk, de legalább figyelmes. A kettő között nagy a különbség.

Figyelmes a mi közigazgatásunk általában minden a közönség érdekeit érdeklő ügyet illetőleg, de még figyelmesebb, ha a szerveit érdeklő ügyekről van szó. Mint-hogy pedig nincsen szabály kivétel nélkül

s minthogy sokkal több tanulságot szerez a kivétel, — a közigazgatás utólagos engedélyével bátrak vagyunk egy ilyen kivételről megemlékezni. Csak az a kár, nem valami újat találunk fel, — bár ezzel nyomtatékosabban emeljük ki azt a hangsúlyozott kivételt, mert ha már szó esett arról, amit elfogunk mondani, akkor annál inkább igazunk van abban hogy létezik nem figyelmes, azaz figyelmetlen közigazgatás is, amely a közönség szükségleteiről még akkor sem vesz tudomást, ha nyilvánosan voltak is szelölöztetve.

Ennyi előbeszéd után már csak el lehet árulni, hogy mi miatt jutottunk oly nagy indulatba. Hát a tolmácsi kompi miatt.

Egyszer már figyelmeztettük az illetékes tényezőket arra, hogy merő abszurdum állapotok vannak ott. Ha este 10 óra után érkezik oda Léva felől az utas, — szinte lehetetlenség átkelni a Garamon. Különösen lehetetlen akkor, ha szél fúj.

A kompi bérlője ben alszik a lakásában. Ha Léva felől érkezőnk, a kompiért kiálltanunk kell, még pedig jó tele tudóval, hogy valamiképp meghallja a kompos. Mivel pedig a hang a falon nehezen tör át, biz az megtörténik, hogy perczekig, sőt negyedórakig is hiába kiállt az ember. S ha ép tudni akarja a közigazgatás, arra is állíthatunk tanukat, hogy sok esetben kénytelenek voltak az utasok hajnalig ott időzni, mert órákon keresztül sikertelenül erőltették meg hangszálaikat avégből, hogy a kompiot a másik oldalra csalogassák.

Ha még ez sem olyan anomália, amit civilizált államban megtűrni nem lehet akkor be kell ismernünk, hogy nem értünk hozzá. Ezt azonban egyelőre nem vagyunk hajlandók beismerni, de kérdést fogunk intézni a közigazgatás legfelsőbb fórumához, vajjon összeegyeztethetőnek tartja-e ő ezt a visszás állapotot az adófizető polgárok érdekeivel, vagy sem és vajjon nem-e kötelessége a közigazgatási tényezőknek ezen az állapoton segíteni.

Azon nem esodálkozunk, hogy a mi közleményünkről nem vettek tudomást, annál inkább mégis azon, hogy egyáltalában oly régóta létezhetik ez az állapot. Meglehet ugyan, hogy az a szerv, akinek hatáskörébe tartozik erre a kompra felügyelni, még nem tapasztalta közvetlenül, ami a lefestet állapotot mindenestre elég különös, ámde hogy egyáltalában ne volna

róla tudomása, azt már majdnem lehetetlen elhinni.

No de nem firtatjuk, hogy tudnak-e róla vagy sem s azért csupán azon reményünknek akarunk még kifejezést adni, hogy nem lesz szükség a magasabb tényezők beavatkozására, mert végre valahára mégis csak sikerül a kivételesen jelentkező figyelmetlenség káros következményeiről az illetékes tényezőket meggyőznünk.

Még egyszer Ujbánya város idei költségvetéséről.

Az előző számban megjelent cikk írója két körülményt akar igazolni. Be akarta bizonyítani, hogy a törzsvagyon újabb igénybe vétele elkerülhetetlenül szükséges s a helyi körülmények figyelembe vételével teljesen indokolt. És igazolni akarta azt is, hogy az utóbbi 10 év alatt a város háztartásában tapasztalt visszaesés 20000 koronánál nem tesz ki többet.

Mielőtt a cikkíró ezen állításait tárgyi-lyagos bírálat alá venném, szükségesnek találok a város pénzügyi viszonyait főbb vonásokban megismertetni. Alapul veszem a legközelebb lefolyt tíz esztendőtt.

A város 1903. évi költségvetéséből kitűnik, hogy ezen idő határokban belül a törzsvagyonból 38164 kor. 42 fill. vétetett fel. Ezen összegből az ovoda felépítésére igénybe vett 14245 kor. és az erdőéri lak felállítására felvett 5040 kor., vagyis összesen 19285 kor. oly összeg, melyhez a város hatósága a miniszter jóváhagyását megszerezte. Ezen összeg tehát a törvény rendelkezéseinek szigorú betartása mellett vétetett fel. A többi, vagyis 18879 kor. 42 fillért a város hatósága csupán a képviselőtestület határozatai alapján vevén fel, ezen összeg a nem törvényes uton és módon felvett kölesönök kategóriájába sorozható.

Eszerint a város a legközelebb lefolyt decenniumban részint törvényes alapon, részint törvénytelen módon 38164 kor. 42 fillért vett igénybe a törzsvagyonból. Ezen összegnek évi kamatvesztessége 5 %-kal, vagyis úgy számítva, a mint az az újbányai népbanknál kamatoztatható lett volna, 1908. kor 22 fillére rúg. A tíz évi kamatvesztesség tehát 19082 koronát tesz ki. Ha ezen összeghez hozzá adjuk a törzsvagyonból legutóbb elhatározott újabb

A cigány is feltekint, köszönti . . .
És fején egy ötlet villan át;
Hátha ő itt zeneszóba önti,
Mit szívében áradozni lát?

S hegedűjét álla alá csapva,
Áhitattal huzza a vonót;
Szépen huzza, még az öreg apja
Sem különben, bár nagy hire volt.

A madár mind elhallgat, a merre
Végig száll az erdőn a zene,
S még az égi szűz is mintha erre
Nyájas arccal, kegygyel intene . . .

S hátha int is? . . . hol így hegedül a
Szív szerint egy kérges, barna kéz . . .
Bölcs az isten, a ki egyedül a
Tiszta szívre, jó szándékra néz.

Dombay Hugó.

A szembesítés.

Az öreg pandurőrmester másodmagával egy csavargót kísért az országúton. Kora hajnal volt. A két pandur lóháton ült, a csavargó gyalogosan ballagott előttük. Fáradtak, kimerültek látszott. Panaszkodott, hogy fájnak a lábai.

— Könnyű kigyelmeteknek lóháton.

A pandurőrmester nem minden máliczia nélkül válaszolt:

— Ez azért van, eesém, mert ha te

ülnél lóháton, nagyon lóhátról beszélnél. Talán szóba se ereszkednél velünk . . .

— Abban igaza van kigyelmednek, — mondotta a csavargó röhögve.

Haladtak tovább. Közeledtek a város-hoz. Az országút mellett, egy dombosabb helyen, néhány terebélyes nyárfa között egy kőkereszt emelkedett. Ezt a kőkeresztet — úgy tartják — kegyeletes kéz emelte. Annak a földbírtokosnak az özvegye, akit azon helyen gyilkoltak meg. Nagyon régen lehetett, az öreg pandurőrmester is csak úgy hallotta mesélni. Ki tudja, igaz volt-e, nem-e?

A pandurőrmester, ahogy a kőkereszt felé nézett, a tövében egy parasztasszonyt látott térdelni. Erősen oda nézett. Szokatlanak találta. Azon a vidéken, az alföldön, az emberek vallásosak, de nem bigottak. Aztán se ünnep, se bucsu . . . Annak az asszonynak valami különös oka lehet, hogy kora virradatkor idejön imádkozni. Ünneplő ruha nincs rajta. Ez nem rendes dolog . . . Ha olyan nagyon rájött az imádság, — okoskodott a pandurőrmester, — otthon is megtehetné. Van templom mindenütt.

A vármegye öreg szolgálója gyanút fogott. Ugy, mint a vizsla, a mikor szimat üti meg az orrát. Eszes, próbált ember volt. Rövidesen odaszólt a fiatal pandurnak:

— Józsi, kísérd csak be magad ezt az embert. Aztán kerüj vissza izibe. Addig én a szeme közé nézek egy kicsit annak az imádságos asszonynak.

A fiatal pandur távozott a csavargó-

val, az öreg pedig leszállt a lóról egy nyárfa mögé állott. Sokáig nézte a lesből a térdepelő asszonyt, de a kendőtől nem láthatta az arcát. Nagyon elmerültek látszott az ájtatosságban, hogy az iménti lódobogásra sem emelte föl a fejét. Még várt egy darabig, közelebb lépett a kőkereszthez:

— Hé, hugom, — mondotta — de korán zavarod az Istent.

A térdepelő asszony riadtan emelte föl a fejét.

— Nini, — folytatta a pandurőrmester, — csak most ismerlek rád. A Zsófi, a Szilas Dömötör menyecske-lánya. Hát bizony, kis hugom, megnyult ám az ábrázatod, a mióta nem láttalak.

Az asszony nem válaszolt. Hogy összeszorította vékony metszésű ajkait, hogy a szép arc egészen beletorzult.

— Valami bajod lehet, úgy sejtem, hogy ilyen messzire elkószálsz imádságra. Igaz-e Zsófi.

— Igaz, — hangzott a halk válasz.

— Mi a bajod, hugom?

A fiatal parasztasszony nem válaszolt, csak fejkendőjét húzogatta előre.

— Nem szólsz? Pedig legjobb megmondani, — biztatta az öreg, — tudhatod, hogy mindig jó embere voltam édes apádnak, meg az egész familiádnak.

— Tudom.

— Nohát.

Rövid szünet után az asszony megszólalt. Zavartan, alig hallhatóan mondotta: A kis fiamért imádkoztam.

— Ugy? A kis fiadért? Talán beteg

10000 korona kölcsönt, akkor világosan áll előtünk, hogy a legutóbbi tíz éven belül 67246 kor. 42 fillérre rúg az az összeg, a melylyel a törzsvagyon már eddig is apasztatott s illetve apasztatni fog.

És ez még nem teljes képe a törzsvagyon apadásának. Ehhez hozzá kell vennünk még a fegyelmi eljárás során beigazolt 5125 kor. 02 fillérre rúgó erdei túlhasználatot is, melylyel a városi törzsvagyon szintén csökkent. Tévedésben van tehát a cikkíró, midőn a múlt évek pénzügyi visszaesését csak 20000 koronára teszi és úgy állítja az olvasó elé a város háztartását, mintha a város hatósága a költségvetésben túl ezen összegnél is többet nem költött volna.

Mit bizonyítanak a törzsvagyonból fetvett kölcsönök és azok kamatvesztései? Nem-e éppen azt, hogy az előző évek labilis költségvetései miatt kénytelen volt a város hatósága a törzsvagyonhoz is nyulni? És jöllehet ezen pénzügyi manipuláció a fegyelmi vizsgálat során a leg-súlyosabb elbírálás tárgyát képezte, a város képviselőtestülete újra a régi módhoz fordul, hogy a költségvetésben jelentkező hiányt fedezhesse.

De hát szükséges-e a törzsvagyon újabb igénybe vétele? A cikkíró azt állítja, hogy igen. S ezen állítását indokolja azzal, hogy a megélhetési viszonyok Ujbányán nehezek s az ideai rossz termés és az ex-lex folytán felszaporodott állami adó hátralékok miatt nem volna tanácsos az egész fedezetlen hiányt pótdóval biztosítani. S végül azon reményének ad kifejezést, hogy a vármegye törvényhatósága ezen méltánylást érdemlő okokból a képviselőtestület határozatát jóvá fogja hagyni és a törzsvagyonból tervbe vett újabb 10000 koronás kölcsönök felvételét engedélyezni fogja.

A vármegye azonban — ha konsekvens akar maradni a fegyelmi határozatban lefektetett elvekhez, — aligha fogja az ügyet úgy felfogni és mérlegelni, a mint azt a cikkíró gondolja. A vármegye törvényhatósága semmi szín alatt sem mehet bele a törzsvagyon újabb apasztásába. E kérdés eldöntésénél egyedül a város, mint erkölcsi testület érdekei lehetnek irántadók. Az pedig határozottan beleütközik a város érdekeibe, hogy a költségvetésben előállott hiányokat újabb csak a városi törzsvagyonból pótolják. A törzsvagyon

fenntartása a város fennállásának egyik legfontosabb létérdeké. S azért a törzsvagyon még a legsúlyosabb természetű önmegadóztatás árán is sértetlenül fenn-tartandó. Eléggé meg van az már eddig is esonkítva, elég vesztesége van már eddig is az elmaradt kamatokból. Ha a törzsvagyon, mint kamatozó tőke sértetlenül fenntartatott volna, annak kamatjövödel-mével kevesebbet kellene most pótdóval fedezni.

A pénzügyi egyensúly helyre állításához tehát nem lehet a törzsvagyon igénybe venni. Annak egyidejű módja a községi pótdó, mely ha még oly súlyos is, a jelen esetben kikerülhetetlen. A vármegye is csak ezen álláspontot fogadhatja el. Ellen-kező esetben a törzsvagyonnak bármilyen módon való újabb igénybevétele által csak a város egzsistentiáját tenné kockára.

De a törzsvagyonnak újabb igénybe vétele csak ideiglenes természetű orvoslása volna a város pénzügyeinek. Csak a jövő évi költségvetésre kell gondolnunk, a mely a községi pótdó 114 %-ban helyezi ki-látásba. Ugyan mivel fogja fedezni a város hatósága a jövő évi hiányt, ha ez idei kisebb hiányt pótdóval fedezni nem ké-pes? Talán újra a törzsvagyonhoz fog nyulni? S ez így fog menni évről-évre, a míg a törzsvagyon teljesen ki nem merül. A jövő nemzedéke gondoskodjék majd arról, hogy miként fogja a felemészített törzsvagyon visszafizetni.

S ép azért nem hiszük, hogy a vármegye a megállapított költségvetést 44 %-os pótdóval jóváhagyná! A vármegye házában azt fogják mondani, amit főzettek magatok-nak, egyetek meg! A törzsvagyonhoz nyulni tilos. Minek terte a képviselőtestü-let éveken keresztül a költségvetés ellenes gazdálkodást. Ennek odiumát a jövő nem-zedék nyakába sózni nem szabad. Ha akár a lakosság tulnyomó részének nagy sze-génysége, akár pedig a cikkíró által felhozott érvek alapján lehetetlen a jelentkező hiányt egészbea pótdóval fedezni, a megoldás módja nem az, hogy nyuljunk ismét a törzsvagyonhoz, hanem hogy redukáljuk a kiadásokat, melyeknek leg-nagyobb részét — mintegy 36000 koronát — a személyi kiadások teszik ki. Más szóval, ha a város eddigi szervezetét a törzsvagyon felhasználása nélkül fenntar-tani nem képes, menjen át az egyszerűbb és olcsóbb szervezetre.

Ezekből világos, hogy a törzsvagyon újabb igénybe vétele a város érdekeire veszélyes, nem is elkerülhetetlenül szük-séges s nem is indokolt. Bevallott czélja a fennálló közterheken ideig-óráig segíteni s az egész terhet annak összes odiumával együtt a jövő nemzedékre áthárítani. Bur-kolt czélja pedig a jelenlegi szervezetet, amíg lehet fentartani.

A cikkíró erős illúziókban él midőn azt hiszi, hogy a város háztartásának pénzügyi egyensúlya a törzsvagyon segít-ségével helyreállítható. Ezen csak a jöve-delem fokozásával, tehát más jövedelem hián csak pótdóval lehet segíteni, de nem egy újabb kölcsönrel, tehát adósság-gal, melyet ismét csak a rendelkezésre álló hiányos jövedelemből kell majd tör-leszteni. A jelen esetben csak radikális gyógy mód segíthet, a mely nem állhat másból, mint a pótdó megfelelő feleme-léséből. Különösen szükséges ez addig, a míg a városi erdők jövedelmezősége teljes bizonyossággal megállapítható nem lesz. A városi erdők ugyanis mai rendezetlen állapotukban biztos számítás alapját nem képezhetik. Legjobb bizonyítéka ennek a jövő évre előirányzott erdei jövedelem, mely mindössze 12000 koronába van felvéve. Ezen összegben azonban már benne szere-pel az ujbányai malomkötársulattól külön-féle ezimeken járó 4000 korona jövedelem is. A valóságos erdei jövedelem tehát alig 8000 koronára van a jövő évi költség-vetésben felvéve.

A törzsvagyonból felveendő 10000 koronás kölcsön évi törlesztési hányada 2 %-nál magasabb pótdót igényel. A cikkíró számítása alapjául csupán a tőke törlesztést vette. A körülbelül 4800 koronára rúgó kamat különbözetet azonban figyelem kívül hagyta. Vagyis ez oly köl-csön, mely a városnak nem 2 %-ába ha-nem 4 1/2 kamatláb mellett a tőke tör-lesztési hányadokkal együtt húsz évi tör-lesztési tartamra számítva évenként 6. 7. %-ába kerül. Mert ez is csak oly köl-cső, mint mindazon kölcsönök, miket a város a törzsvagyonból felvett. A tőkék hiányzó kamat jövedelmét itt is csak köz-ségi pótdóval kell fedezni.

Végül is legjobb az egyenes ut, a mely a legrövidebb módon vezet czélhoz. Ez pedig, ha a város pénzügyeinek győ-keres rendezését óhajtjuk elérni, nem keresethető a törzsvagyon apasztásában,

az istenadta? Ugyan mi baja van annak a porontynak?

— Nem tudom. Már három hete a kis ujját sem tudja mozdítani. A vén pandur-örmester mélyen fekvő szürke szemében alattomos mosoly csillámlott.

— Ugy a kis fiad? No, ha csak az a bajod, hugom, akkor ugorj föl szaporán s ballagj vigan hazafelé.

Az asszony esodálkozva kérdezte: Haza?

— Igen ám, mert egy órája innes, hogy láttam a kis fiadat. A falutokon jöttem keresztül. Megismertem.

Az asszony mélyen elpirult s két te-nyerébe rejtette kigyult arcát. Sirva fakadt.

— Látod Zsófikám, — mondotta az öreg jóindulattal — a hazugsággal nem sokra megyünk, jóformán semennyire. Mégis csak legjobb, ha megmondod az igazat az öreg Bálintnak.

Az asszony daczosan kapta föl a fejét s fölkel.

— Jól van, Bálint bácsi, megmondom az igazat.

— Ez okos beszéd.

Az asszony izgatott hangon, hadarva kezdett beszélni.

— Hát úgy van, tudja meg a dolgot Bálint bácsi, nem bánom, akármi lesz. Én az uramat akartam elemészteni.

— Elemészteni az uradat?

— Azt. Voltam is egy parasztasszony-nál. — Javas asszonynál?

Erre a szóra az öreg pandur két szem-öldöke olyan mérgesen rándult össze, hogy

szinte egymásba ütődött. Tudta, hogy a javasasszonyoknak nagyon végzetes szere-pük szokott lenni a családi perpatvarokban. Az asszony izgatottan, zihálva folytatta:

— Ugy jöttem ide az Istent kérni, hogy vagy őt vegye el, vagy engem.

— Hát nem férték meg együtt? — Nem, sehogysem.

— Miért? — A Rébék miatt. — A Borzas Rébék miatt?

— Igen. Már félesztendeje, hogy jár utána. Tudják a népek, én meg viselem a szégyent. Az éjjel is ott járt annál a czédánál, borosan jött haza. Szidtam, piron-gattam. Még neki állott följebb. Mindeunek mondott. Pedig az egész világ tudja. Nem hagytam magam. Neki mentem, félrelököt. A pitvarban voltunk, fölkapta a fejszét, a fejemhez esapta.

— A fejedhez? — Oda. Itt a helye.

Fölemelte a kendőt s mutatta a ha-lántéka fölött a friss sebhelyet. Folytatta:

— Aztán elszaladt, engem a vér el-borított. Mégis összeszedtem magam, le-mostan a fejemet, átvittem a gyereket az ő anyjához. Aztán eljöttem . . . . Így áll sorom, most már tudja . . . .

Fölkelt és összeigazította magát. Kö-nyei peregtek. Az öreg pandurörmester hozzálépett s a vállára tette kezét.

— Sohse ríjjál, kis hugom. Nem ér semmit az a nagy nekibusulás. Majd for-dítok én a soron. Csak én rád hallgass, senki másra. Hát úgy lesz, hogy lehe-vedsz ide a kőkereszt alá. Egy tapodtat se mész, egy ujjadat se mozdítod innen. Érted?

— Hát aztán?

— Hát aztán idejön az urad s úgy fog imádkozni hozzád, mint ahogy te imádkoztál a jó Istenhez. Kiigazítom én, csak szépen szót fogadj. Hát mondom, maradj veszteg. A többit én rád bizd, az öreg Bálintra. Isten áldjon meg!

Lóra patant. Az országuton találkozott a visszatérő pandurral. A juniusi nap már perzselve tüzött. Egy óra mulva a faluhoz értek. A faluszélén megállottak s betértek egy házba. A férjet, akit kerestek, az ud-varon találták. Szénát teregetett. Erős, köp-czős ember volt, lelógó bajusszal s mo-gorva tekintettel. Ingujjban állott, kezében favilla . . . . A pandurörmester rászólt:

— No Mihály, készülj, velünk jössz egy kicsit.

— Már mint én? — Igen bizony. — Aztán mi bajuk velem?

— Ráérsz azt megtudni. Csak egy-kettő. Itt a kertek alatt megyünk, hogy ne lás-sanak a népek. Szaporán nem telik az időből.

Kiindultak. A kertek végén a két pan-dur leszállt a lóról.

— No Mihály, — szólt a pandurör-mester, — tedd szépen hátra a kezedet.

— Mirek? — Egy kicsit meglánczo-lunk. — Engem?

— Téged hát, nem is a viczispán sz-kaécsnéját.

A fiatal paraszt ökölbe szorítá a kezét.

— Engemet meglánczolni? — kezdte daczosan, — elment a jó dolguk? Hát mi az istennyilat akarnak velem? Zsivány va-gyok én bunyik? Az öreg pandur a fejét rázta.

hanem egyedül saját adózó képességünknek — ha még oly nagy áldozatokkal is járó — megfeszítésében.

Ujabb válasz „Kiváncsi“-nak.

Arra a kérdésre, hogy mi alapon állítottuk oly határozottsággal, hogy az aranyosmaróthi gimnázium már jövőre megnyílik, hasonlattal felelünk:

Elt egyszer Braziliában egy dúsgazdag agglégény, akinek egy igen kedves báránkjája volt, amelyet annyira megszeretett, hogy pillanatig sem lehetett el nélküle.

A dédelgetett báránka gyönyörködte őt élénkséggel és pajzánosságával s azt a balhítet ébresztette a babonás agglégényben, hogy az ő báránkjája fajronkónaitól eltérően igen okos és tanulékony állatka.

Elhatározta tehát, hogy ő sem költséget, sem fáradságot nem kímélve báránkjáját úgy kitaníttatja, hogy az egész világ csodálni fogja, mert még beszélni is fog tudni.

Erre a beszélni kitanításra akadt is nemsokára mester, egy kikopott diák szeméjében, aki vállalkozott arra, hogy a bárányt kiképezi, ha csakugyan olyan okos, amint azt a tulajdonosa állítja.

Elébe vezették tehát a bárányt, s a diák néhány érthetetlen szóval fordulva hozzá, így szól az agglégényhez:

Uram, a báránka csakugyan nagyon okos s ha meg nem változik, én tíz év alatt annyira kitanítom, hogy tökéletesen jól fog beszélni.

Őn nekem ezért évente 1000 fontot fizet, én pedig naponta egy órát szentelek a tanításnak. Ha a bárány a kitűzött határidőre nem fog tudni beszélni, akkor tartozom Önnek huzott fizetésemet visszafizetni és még azonkívül 10.000 fontot kötbér fejében.

Az agglégény örömmel fogadta az ajánlatot s így az ügyletet írásba foglalták, s áldomás mellett jogérvényesen megkötötték.

A mesternek azonnal hozzá kellett fognia a tanításhoz, ámde mi sem természetesebb, mint az, hogy valamint kutyaéből sohasem lesz szalonna, úgy a bárányból sem lett beszélni tudó állat.

Az idő telt, a mester pedig nyugodtan szedegette rendes évi fizetését.

— No nézd, hogy bakafántoskodik! Ejnye, a miatyánkodat . . . talán azt hiszed, hogy üveges hintóba ültetik az olyan embert, aki a feleségét megöli.

— Micsoda? Mit mond? — hebegte a fiatal paraszt tégranyilt szemekkel. — Ki ölte meg a feleségét?

A vén pandur vállat vont.

— Jó esém, tagadhatod, ahhoz jussod van. Majd elvállik, mi igaz, mi nem. Arra való a törvényszék, hogy kihámozza . . .

— Mit hámozzon ki? — ordította a megijedt ember.

— Lassan, hé! Nem vagyunk siketek. Megértjük a csendes szót is. Aztán meg tudjuk is. — Mit tudnak?

— Azt, hogy ott találtuk a feleségedet a kőkeresztnél. Eppen a végét járta, csak annyit tudott mondani, hogy az ura csapta fejbe a kis baltával. — Azt mondta. — Azt ám.

— No hát akkor vigyenek! Nem bánom, ha az akasztófa alá is. — Nono, oda még több stáció van.

Meglánczolták és indultak. Egy fordulónál, a folyó partján már látszott a távolban a kőkereszt csúcsa.

— Halt! mondotta az öreg pandur és leszállt a lóról. Aközben beszélgetett.

— Bizony, Mihály, ezt rosszul csináltad. Aztán hozzá amiatt a Rébék miatt, akinek a fajtája se jó. Ha kiszabadulsz a nagy rabságból, úgy állasz majd, mint az ottfelejtett ülalomfa. Senki se lesz. Mert az bizonyos, hogy a Rébék két hétig sem busul utánad. Nem tud hozzá. Amiatt kár

Mire azután letelt a tíz év, a bárány nem tudott ugyan egy kukkot sem beszélni, de azért a mester még sem jött zavarba.

A bárány ugyanis időközben megváltozott, mert birka lett belőle az ő veleszületett természetes türelmével és bárgyú együgyűségével, úgy mint ezt a természetrajz tanítja.

Hát mi az Aranyosmaróthi fellendülése és felvirágoztatása körül észlelt általános törekvésekből ítélve, jogosan állíthatuk oly határozottsággal azt, amit a gimnáziumról állítottunk, mert nem tételezzük fel az aranyosmaróthiakról, hogy arra a sorsra juttatják a várost mint amilyenre az anekdottánkbeli báránka jutott. De megjegyezzük, hogy a kikopott diák szerepét sehogyan sem vállalhatjuk magunkra, mert szolgálatainkat minden szerénységünk dacára is sokkal többre kell taksálnunk. — Mindazonáltal ha még tovább is kíváncsiskodik, — lehet, hogy azt is megírjuk önnek, hogy ki és mi légyen Aranyosmaróthon ez a bizonyos. Jobban teszi, ha nem kíváncsiskodik.

Közgazdaság.

Hausse a cukorpiacon.

A cukoriparosok nemzetközi statisztikai egyesülése (Internationale statistische Vereinigung der Zuckerindustriellen) körkérdezt intézett az összes európai cukorgyárakhoz a répatermés eredményéről. A beérkezett anyag összeállításából az a megdöbbentő tény derült ki, hogy az ideai cukorrépa-termés egy ötödél kisebb, mint a múlt évi termés. A cukortermelés nagymérvű csökkenésének híre a cukorpiacon rohamos hausse-mozgalmat idézett elő. A rohamos áremelkedés természetesen nem az effektív-kereslet eredménye, hanem minden piacon nagy spekulációs vételek történtek. A belföldi finomítvány árai természetesen követik a nyerseukor emelkedő irányzatát, bár egyelőre csak lassabb menetben. A finomítógyárak teljesen tartózkodnak az eladástól, minthogy az ugrászerű áremelkedés visszariasztja őket. Ami a folyó kampányt illeti, a nyerseukor és a vegyes gyárak természetesen óriási nyereséget fognak elérni. A finomítógyárak helyzete, amennyiben nyerseukor szükségletüket jó eleve olesó árakon nem biztosították, kevésbé kedvező, minthogy a

volt bajba esni. Aztán meg a Zzófit is sajnálom. Mert sajnálni való az olyan derék fiatal asszony. Pogány lennék, ha nem esnék meg a szívem. A beszéd alatt lopva nézte a meglánczolt ember arcát. Fehér lett, mint a kréta, az ajkát meg véresre harapta. Meg volt elégedve a hatással. Aztán felült a lóra, igazgatta a zablát. — Induljunk! — vezényelte.

A meglánczolt ember alig tudta vonszolni a lábát. Zokogott keservesen. — En Istenem, én drága jó Istenem . . .

— Csak előre! Nem ér az óbégatás semmit.

A mikor a fiatal férj meglátta, hogy az asszony nem halt meg, hőrögve, alétan borult eléje; a feje a földet surolta. — Zsófikám, drága jó lelkem!

Mikor feloldották a kezét, rimázkodva folytatta: — Ne hagyj el! Holtomiglan megbeesüllek. Ugy áldjon, úgy verjen az Isten!

— No hát, induljatok haza, — mondá a pandurörmester.

Ahogy a két pandur ismét lóra ült, a fiatalabb megszólalt: — No ezt jól eligazította örmester uram.

— Hát igen, mondotta bajuszát pödörve — egy kis hiba mégis akadt.

— Hiba? — Az a Kettőt-hármat mégis csak a nyaka közé kellett volna csördíteni annak a gaz latornak . . . Tudod, fiam, csak azért, hogy jobban az eszébe tartsa.

Lucián.

nagy verseny a finomítási hasznot nagyon leszoritotta. A jövő kampányra előreláthatólag jelentékenyen nagyobb répatermelésre van kilátás, mivel a magas cukorárak mellett a répatermelés jövedelmezőbbnek ígérkezik a gabonatermelésnél.

Cukorkák készítése.

Közönséges cukorkák készítése nem tartozik a képesítéshez kötött iparágak sorába, a finom bb. (ugynevezett szalon) cukorkák készítése ellenben a cukrárszárkötélékhez esik és képesítéshez van kötve, a keresk. miniszter 1904. okt. 5-én 65.198. sz. a. hozott elvi határozata szerint.

A szabadalom-bitorlások ellen.

A szabadalom-bitorlási kihágási ügyeknek soronkívül elintézése és az ítéleteknek a szabadalmi hivatalhoz megküldése tárgyában az igazságügyminiszter rendeletet bocsátott ki. A rendelet célja, hogy a szabadalmi védelem alatt álló tárgynak mások által való jogtalan kihasználása ellen a szabadalom jogos tulajdonosa — a törvénykezési apparátus gyors és teljes mozgosítása mellett — megvédecsék. A gyors birói intézkedés különösen akkor indokolt, ha a szabadalomtulajdonos találmány tárgyának — a szabadalom jogos birtokosát érzékenyen kirosítható — tömeges utánzásával állunk szemben. Vannak ugynevezett időnyezikkek: amelyeknek kereskedelmi kihasználása ugyszólván hónapokon belül lefolytatható. Az ilyen esetekben ha a szabadalom bitorlójának véletlenül több forgótökeje, teljesítő-nyképesebb gyári berendezése vagy jobb üzleti összeköttetései vannak, a szabadalomtulajdonos esetleg teljesen megfosztható minden haszontól. Vannak továbbá tömegesen fogyó árucikkek, amelyeknek hosszabb időn át való utánzásával teljesen leonthatók a szabadalomtulajdonos érdekei és egyben a találmány jó hírneve is. Ezek az esetek tették kívánatosná a gyors birói intézkedést, amit az igazságügyminiszter fenti körrendeletében elrendel.

A vas-árak emelése.

A kartellált vasművek a horgonyzott vaslemezek alapárát 1 (egy) a felirat pedig 150 k.-val felemelték. Ugyancsak változtattak a fekete vaslemezek félárain is és hogy ez a váltóztatás nem a vevőközönség előnyére történt, az természetes.

Rozsdafoltok eltávolítása nikkelezett tárgyakról.

Rozsdafoltok nikkelezett tárgyakról eltávolíthatók, ha azokat olajjal vonjuk be és néhány nap múlva ammóniákkal jól ledörzsöljük. Ha a rozsdá már mélyebbre hatott, akkor hig sósavval ecseteljük be egy pillanatra a rozsdafoltot, majd vízzel bőségesen leöblítjük és tripoli földdel kifényesítjük.

Japán közmondások.

A távol keleten folyó háboru a japán nép iránt való érdeklődést általánossá tette. Soha ezelőtt annyit nem foglalkozott a közvélemény a szigetországgal és annak mind kulturája, mind páratlan vitézsége révén egyaránt bámulatra és tiszteletre számotartó nemzetével, mint mostanában.

Nem régen „Az ázsiai népköltészet anthológiája” című gyűjtemény akadt kezembe, melyben a japán népszerű és népies didaktikáról — a japán közmondásokról olvastam.

Azt hiszem, hogy — e japán dolgok aktualitásánál fogva — lapunk t. olvasóit is érdekelni fogja, ha ezekből egyet-mást közlök, amint azt emlékezetemben megtartottam.

A japán nemesak lyrai költészetében, hanem közmondásokban is szereti a hasonlatokat.

Az idegen érdemekkel való visszaélést például így fejezi ki: „Erőlködik a kutya

és a sólyom ejti zsákmányul a verebet." — A francia „A quinze ans le diable est beau” (tizenöt éves korában az ördög is szép) közmondás mellé sorakozik a japán-keleti párhuzamban két hasonlatból alakított e közmondás: „Ördög is esinos tizenhét éves korában, a tea is jó, mikor először forralják.” — A túlzásnak, hyperbolának is enged szerepet, így például, midőn az ügyes zsebtolvajról azt tartja, hogy: „Még a lónak a szemét is elesenné”, vagy pedig, midőn a szemes füllentőt ekként parodizálja: „Igen, a piczinyke hamutartóból előbukkant egy óriáskigyó!”

Nagyjában azonban a japán népből-cselkedést higgadt, prózai vonás jellemzi; észlelhetjük benne ugyancsak, hogy nem édes álmodozásokban ringadozó, hanem élesen megfigyelő, praktikus gondolkodó és megfontolva, óvatosan cselekvő néppel van dolgunk. Merész szárnyalást és kiméletlen erélyességet hiában fürkésznünk közmondásaiban, inkább azt az óvatosságot találjuk meg azokban, mely után a japán egész életmódjával igazodik, gazdag élettapasztalatokon alapuló meglátolását minden viszonyoknak, melyek vagy előmozdítják vagy pedig hátráltatják az egyén boldogulását. Pénz dolgában mindenekelőtt megszűnik a japánnál az idealizmus. Szívesen fogad ajándékot és nem nézi az ajándék-létnak fogát: „Bélelt selyemruha még nyáron sem megvetendő ajándék”, amint egyáltalában szép ruhát igen meg tud becsülni. A szivnemesség jellemzésére szebb hasonlatot nem ismer ennél; „Rongyokban jár ugyan, de a szive brokátból való!” — A bort sem veti meg, mert erről azt mondja: „A borseprő, melylyel elserpheted a but meg a gondokat”, de egyszerűságra mértékletességet tanácsol minden élvezetben, mert a mértékletesség és takarékság azon tulajdonságok melyek boldogságot teremtenek: „Kövön is élímadkoz hatni 3 évig” és „Többet ér, ha eselédésed számát apasztod, mintha a szerenese istenéhez ímadkozol”, mert hát, aki nem éri be kevésse, adósságokba vergődik és rossz viszonyba kerül emberitársaival” mert: „Barátságos arezot vágunk, ha pénzt köleszünk; de bezzag borasztót — akár olyat, mint a poklok istene — mikor vissza kell fizetnünk.” Igen komoly erre vonatkozólag a két mondás is: „Az emberek legnagyobb ellensége a pénz” és „A pénz még a szülőket és gyermekeiket is elidegeníti egymástól.”

Az élet más viszonyai a vonatkozó közmondásokban is mértékletességet és óvatosságot ajánl a japán. Óva int a fel-fuvalkodástól: „Hattyu akart lenni a holló és a vízbe fult; tanácsolja a megfontolást minden dologban: „Kérj tanácsot mástól és ha e másik — térded volna bár”, mert a legokosabb ember sem ment a tévedéstől: „Még Kabodaiszi (a japán írás-fel-találója) is esett íráshibákba.” Idegenekkel való érintkezésben nem lehet eléggé óvatos az ember, azért: „Nem alkothatunk magunk magunknak kellő itéletet embertársunkról mindaddig, míg meg nem ismertük, éppen oly kevésse, mint a lóról, a melynek hátán még nem ültünk.”

Az életnek illetően észszerű felfogása csak a legnagyobb tisztelettel töltheti el az idegent a japán nép gondolkodása iránt, mert csakis ennek révén fejlődött ki a szigetország lakosságánál az a tevékenységgel s munkássággal mértéket tartó józan-sággal fűszerezett friss élet, amelyet nála megfigyeltek és amely ment minden gyáva pesszimizmustól, mert az ilyen mondásban „Imádkozhatol egy szardellafej előtt is, a fő csak az, hogy hited legyen” a gunyolódó raczionalizmusnak csak egy elvétett esetével állunk szemben. Ezzel ellentétben éppen a japán közmondás ekként biztatja a nyugtalanul kinlódót: „Térj pihenésre s álmodva várd be a szerenését” és bátorítja azt, aki vig kedélyű és el nem csügged: „Oda tér be a szerenese, ahol nevető, vidám arczokra talál.” — és ugyancsak a közmondás vigasztalja meg a csüggedezőt: „Ha van Isten, aki elhagy, van olyan is, aki ismét megsegít.”

Egy néppel, amely ekként gondolkodik, amelynek ilyen praktikus, higgadt és józan az életfelfogása, még sok baja gyűlik meg majd az oroszoknak — de lehetetlen az is, hogy minden jót ne kívánjunk neki.

H i r e k.

A kistapolcsányi udvar. József Ágost főherceg és neje Augustia főhercegné asszony folyó hó 4-én Budapestre távoztak kistapolcsányi birtokukról.

A kereskedelmi ministerium költségvetése. Az 1905. évi költségvetés a hozzá való indokolással most hagyta el a sajtót. A kereskedelmi tárcza költségvetésének részletezéséhez azonban az indokolás még nem jelent meg és így csak a pusztá számadatokat van alkalmunk ismertetni. A tárcza keretében a kiadások főösszege, a múlt évi előirányzathoz képest, kerek 26 millióval esőkkent és 272.276.367 k.-ra rug. Ez az egész megtakarítás a beruházások rovására megy, mely a múlt évi 76.793.030 milliókhoz képest csak 48.788.667 millió k.-ra rug. A budget keretében önállólag a következő beruházási főbb összegek vannak beállítva: közutakra 2.051.667, ipari és kereskedelmi szakoktatás 200, posta, távírda és távbeszélő 5.062.000, hajózási 202.000, államvasutak 3.820.000 k. A beruházási törvény alapján vasuti beruházásokra 25.950.000, közuti beruházásokra 8.000.000, más beruházásokra 3.500.000 k. A költségvetés lényegesen nagyobb bevételt vár a posta és távírdából (2 1/2 millióval) és az államvasutaktól (5 1/2 millióval). Az ipari és kereskedelmi célokra beállított 969.6000 k. ekkép oszlik meg: belkereskedelem 170.006 k., külkereskedelem 485.000 k., ipari és kereskedelmi ösztöndíjak 14.490 k. Az ipartörvény revíziójánál kapcsolatos költségekre 25.000 k., a milánói kiállítás költségeinek I. részlete gyanánt 50.000 k. van felvéve.

Rendkívüli megyei közgyűlés. Bars megye törvénhatósági bizottsága rk. közgyűlést tart, melynek tiszorozata a következő: 1. A folyó év végével a törvényhatósági bizottságból kilépő választott bizottsági tagok helyeinek betöltése iránti rendelkezés. 2. Ujbánya határozata Dr. Holcz y Péter nyugdíja ügyében. 3. A Gyöngyös város, valamint Nagysálló és Sekély községek tűzkárosultjainak javára a rendelkezési alaptól megszavazott segélyeknek a jótékonyossági alaptól való fedezése. 4. A garamszőlősi községi malom bérbeadása. 5. A garamkelecsényi községi koresma bérbeadása.

Közigazgatási bizottság. Folyó hó 8-án tartott Rarsvármegye közigazgatási bizottsága ülést.

Nemzetiségi bírálat. A turóczenmártoni „Narodnie Noviny” tót nemzetiségi politikai lap a Bejveczy-féle népiskolai törvényjavaslatot tollhegyére szedve ugyancsak épületes dolgokat talál elénk. Minden magyarázatot mellőzve s a bírálatot is olvasóinkra bizva többek közül izlettől idézzük a következőket: „E törvényjavaslatról bátran el lehet mondani, hogy a nemzetiségek élete ellen tör”. De az már teljesen illuzió, azt kívánni, hogy a gyermek 6—15 éves koráig járjon elemi és ismétlő iskolába. Ezt Magyarország lakosságának 1/10-ed részéről nem lehet teljesíteni. A 13. cikkelyben különválasztatik a vallástól és erköléstől. Van-e erkölcs vallás nélkül vagy megfordítva? Azután ellátatják összesen 15 tantárgy! Nincs olyan eszázari és királyi herezeg, kinek fejébe 12 éves koráig ily sok tantárgyat be lehetne verni, Azután a hetedik tantárgy: a polgári jogok és kötelekességek. A gyermeknek nincsenek jogai, hanem csak kötelekességei szülői és tanítóik iránt. Azután utoljára meg az anyanyelven is lehet tanítani, utoljára azon a nyelven, ami pedig a fő, az elem, a természet, mód, az egyedüli okos eszköz, ez jön utoljára. Továbbá, ahol 20 százaléka a növendékek-

nek magyar, ott a tan nyelv magyar. Ez a paragrafus — tiszta humbug. A mostani viszonyok mellett hol ninesen 20 százalék magyar? Főképp ha a tanító számítja a perczeneket, aki a Fmkétől ötven koronát vár. És minő „magyarok”. Minden zsidó magyarnak iratja be magát. Ebből tehát kitűnik, hogy az a tétel, hogy az iskola fenntartója állapítja meg a tan nyelvet, humbug, mert ezen 20 százalékkal mindig ki lehet játszani az iskolafenntartó jogait. Így nem érdemes iskolát fenntartani, hol vallástól, szabadkőműves „erköléstől” adnak elő. Nagyon dicsekednek azzal, hogy az elemi oktatásról szóló törvényjavaslat által az elemi iskola egységes jellegét nyer. Nagyobb tévedés ennél nem képzelhető, mert Magyarországon 5—6 nemzetiség él. Azután hogyan lehet a tanítás hajszára olyan egy félreeső tót faluban, mint Budapesten, a Lipótvárosban. A hitvallásos iskoláknak meghagyatik, hogy épügy magyarsítsanak mint az állami iskolák. Maga az egész elaborátum száraz dolog, melynek az erőszakos magyarsításon kívül nincs más célja. — Az abéczés könyvben nem szabad a tót gyermeket emlékeztetni az ő édes anyanyelvére, mert ez „gyűlölet ébresztése a magyar haza ellen,” ilyen könyv fegyelmi eljárás alá esik. Az elemi oktatásról szóló törvényjavaslat már nem korbácsosal, hanem viperákkal és skorpiókkal vágja a tanítókat és szegény gyermekeket, kiket a rettenetes sors arra ítelt, hogy Magyarországon szülessenek az erőszakos elnemzetlenítés korszakában.

Csatornázás. A vármegye jóvoltából egy régóta vajudó kérdés megoldása van küszöbön. Armaróton megkezdik a csatornázást. Már a kulturmérnökök itt jártak, felméréseket eszközöltek és rövidesen hozzá is fognak látni a munkához. Bárcsak a többi megoldásra váró kérdésekkel is ily gyorsan haladnánk előre.

Dombay Hugó versei. Megkaptuk az első kötet versgyűjteményt, amelyből szemelvényeket közlünk lapunk első oldalán. Nem szükséges, hogy bírálatot mondjunk e verskötet felől, a közölt szemelvények maguk bírálják leghivebben. Mindazáltal el nem hallgathatjuk, hogy a szebbnél szebb versek közül igazán alig lehet kiválasztani a legszebbet. Különös figyelmébe ajánljuk tehát olvasóinknak e művet s hogy beszerzését megkönnyítsük olvasóink részére, kiadóhivatalunk is árusítja. — A díszesen kiállított kötet ára csupán 1 korona.

Működvelő előadás. Az armaróthi ifjusági egyesület saját alapja javára, miként előre megjósoltuk, fényesen sikerült színelőadást rendezett, amit reggelig tartó táncmulatság követett. A „gyimesi vadvirág” került színre és habár a szereplőket külön-külön is dícséret illeti, mégis feltűnőbb tetszést arattak: Schnurpfeil Gizi, Ivanovics Panni, Bartos József, Greifenstein Lajos és Nagy János. Az elismerésből kijutott Mozsary János urnak is, aki a szereplőket betanította s a darabot rendezte.

Léva város közgyűlése. Folyó hó 3-án rk. közgyűlést tartott Léva város képviselő testülete, amelyen 27 ügyet intézett el.

Református lelkészek értekezlete. A bars megyei református papság Pata y Károly nagyszecsei lelkész vezetése alatt folyó hó 2-án értekezletet tartott Léván, melynek kiemelkedő mozzanata, hogy elhatározta, miszerint a téli hónapokban minden egyházközösségben egy vándortársaság vallásos estélylyel egybekötött felolvasást fog tartani. A felolvasásokat több ezer példányban kinyomatja az értekezlet saját költségén és a nép között ingyen terjeszti. A vallásos érzést igyekezik e társaság előbb növelni.

Gyermekgyilkosság. Dianovszki Teréz nagysallai 24 éves eselédleány október hó 20-án házuk padlásán gyermeket szült. Hogy szegényétől megmeneküljön, az újszülöttet nyomban megfojtotta. Az is-

merősöknek azonban feltűnt a lány hirtelen karesusága, suttogni kezdettek, míg végre a gyanu a csendőrség fülébe is eljutott. A héten a leányt elfogták, aki tettét be is vallotta, de a vizsgálat kétséget kizárólag megállapította, hogy a gyermek ép- és egészségesen jött a világra. A lelketlen anyát az aranyosmaróti kir. törvényszék fogházába szállították.

Nagy fizetésektelenség. A magyar kereskedővilág egyik legnagyobb és legtekintélyesebb tagja, a Bánhegyi J. C. cég. fizetésektelenségét jelentett. Indító oka a nagymérvű terjeszkedésben keresendő. A Bánhegyi cég, melyet 1830-ban alapítottak, évtizedeken át detail, majd pedig emellett nagyban kereskedést is folytatott, amely az üzletet szilárd és mindszélesebb alapokra helyezte. Utóbb a cég Ersekújvárott bőrgyártást alapított s üzletét eladta. A fizetésektelenség okául azt állítja a cég, hogy az utóbbi években a bőrgyártás konjunkturái és az általános gazdasági viszonyok mind rosszabbra fordultak s ezenfelül a hitelnyújtást is tetemesen megszorították. Pontos mérleget még nem készítettek a fizetésektelenség vagyona-ról, az azonban már most is kétségtelen, hogy a passzívák 1.300.000 koronát felülmúlnak. A cég békés megegyezésre törekszik.

A fogyasztási adó természetű jövedelem rendezése. A magyarországi városok és községek fogyasztási adó természetű jövedelmeinek ideiglenes rendezéséről szóló 1899. VI. törvényezikk, a melynek érvényét 1901-ben további három évre meghosszabbították, december 31-én lejár. A pénzügyminisiteriumban most új törvényjavaslat van készülőben, a mely e törvényezikk érvényének újból való meghosszabbítását célozza. Még nincsen meghatározva, hogy milyen időre és milyen módokat mellett fogják ezt a meghosszabbítást javaslatba hozni.

A megyei tisztviselők korteskedése. Bezeredy István, Vas megye alispánja körrendeletet intézett a megyei tisztviselőkhöz az állások betöltése körül szokásos korteskedés ellen. A rendelet nem tartja ildomosnak s a tisztviselői állás tekintélyével megegyezhetőknek, hogy a tisztviselők, mikor magasabb állásra pályáznak, arra egyenesen gyűjtsék a szavazatokat. Barsvármegyében erre nincs szükség mert itt nincs korteskedés. (Poetica licentia.)

A F. M. K. E. új alapító tagjai. A F. M. K. E. újabban ismét három alapító tagot kapott, Erdély Sándor volt igazságügyminisiter, v. b. t. t. és orsz. képviselő, valamint Sátoraljaujhely rend. tanácsu és Kemény Ignác kereskedő (Besztercebánya) 200—200 koronával az egyesület alapító tagjainak sorába léptek.

A hitelezők elől eltűnt ügynök. Polgár Béla a „Hollandi biztosító társaság” lévai főügynöke, aki Léván jobb körökben is megfordult folyó hó 4-én eltűnt Léváról. Az eltűnésnek oka mint lévai tudósítónktól értesülünk, az, hogy nem volt képes adósságait rendezni, holott a hitelezők, akiket már egy év óta hiteltgett, már kifogytak a türelemből. Az eltűnésről csak akkor értesültek a városban, mikor egyes hitelezők föl akarták keresni lakásában, ahol persze nemesak az ő, de még a butorzatnak is hiült helyét találták. Eltűnését sok ezer korona követelés siratja. Más, részről azonban úgy értesülünk, hogy Bolgár lakásának berendezését a hitelezők megkárosítása céljából tilos módon idegenítette el, amiért is a hitelezők bünyfenyítő feljelentést fognak ellene megtenni.

A magyar piaristák. A magyar kegyes tanítórendnek jövő esztendőre szóló névtára most jelent meg, Ezen névtár adatai szerint a rend élén Magyar Gábor rendfőnök áll. A rend tagjai közé 260 áldozópap, köztük 1 gyémánt- és 4 aranymisés, 107 egyszerű fogadalmas és 24 újonoznövendék tartozik. A tanítással 233 rendtag foglalkozik és pedig egyetemi nyilvános rendes tanár 1 (Vajda Gyula),

egyetemi magántanár 2, tankerületi főigazgató 1. Okleveles tanár 158, szakvizsgálatos tanár 45, alapvizsgálatos 15. A rend vezetése alatt az elmúlt tanévben 9346 növendék nyert oktatást, Legnépesebb a szegedi főgimnázium, melyet 805 növendék látogatott. A rendnek jelenleg a következő városokban vannak házai: Budapest, Debreczen, Kecskemét, Kisszeben, Kolozsvár, Léva, Magyaróvár, Máramarosziget, Nagybecskerek, Nagykanizsa, Nagykároly, Nyitra, Podolin, Privigyé, Rózsahegy, Sátoraljaujhely, Selmeczbánya, Szeged, Szentgyörgy, Tata, Temesvár, Trenesen, Vác, Veszprém.

A magyarországi tót közművelődési társulat, mely az ország tót nyelvű közönsége között a magyar nemzeti szellemet két évtized óta ébren tartja, fejleszti és a nemzetellenes irányú sajtóüzelmektől megóvjá, tartotta tisztújító ülését Zsilinszky Mihály államtitkár elnöklésével. A társulat elnökévé Radnai Farkas dr. besztercebányai püspököt választották meg s őt az ülésből táviratban üdvözölték. Máselnökké Zsilinszky Mihály államtitkárt választották meg, a ki a hazafias társulat szervezése óta a társulat ügyeit lelkesedéssel és fáradhatatlan munkássággal irányítja. A társulat ügyésze Műnnich Aurél dr. országgyűlési képviselő, titkárává Ruffy Pál dr. min. tanácsost, jegyzőjévé Stiaszny Pál számtanácsost választották meg tükös választás után egyhangulag.

Gondos anyák figyelmébe. A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeinket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellentálló képessé teszszük. Az angol gyermek halandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordítanak s nincs család, hol a gyermekek a hideg évszak alatt ne fogyasztanak a csukamájolajat, mert e szer az, mely óriási nagy táperejénél fogva kiváló eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szivesen vették be e szert, de mióta a Zoltán-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s e kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

Versbe szedett §§-ok. Koródy Sándor máramarosszigeti jogakadémiai tanár szép sorrendben hexameterekbe szedte a bűnügyek lajstromát, melyek az esküdtbíróóságok ítélkezése alá tartoznak. A hexameterek a következők:

Esküdtbíróóság hivatott itélni tizennyolcz Sulyos büntetben, hol öt évnél több a vezeklés, Felségsértésben s ki királyt bánt tettelesen, ki Hűtlenségbe esik, fellázad, pénzt hamisit vagy Jogtalanul valakit foglyul tart évnegyeden tul; Szándékos emberölés, gyilkosság, vagy ha kitétel vagy sulyos sértés okozással életet olt ki; Lány- s gyermekrablást aljas czéltól követett el; Fogva kinez valakit, szolgál ad idegenbe; Kutat megmérgez, közegészségügyre veszélyes Cikkekkel árusit; ha hajót, vaspályavonalat ront s általa életet olt, vagy testet sért sulyosabban; Rablást, gyujtogatást követ el, vagy áradat által Emberi lény élet tudvást tenné ki veszélynek. Mindezekon kívül esküdtbíróási ítélet Sújtja a vesztegetés legterhesb sulyu faját is; Végül azt, ki a fentjelzett bűnökre tömegben vagy sajtó útján nyilván izgatni merészel.

Aki e verszetet alaposan betanulja, nem fog eltévedni az esküdtbíróási büntettek elsorolásában. Emellett jól pattognak is a hexameterek.

Piaczi árak. Búza 9'40, árpa 7'50, rozs 7'60, zab 7'50, kukoricza 8, burgonya 3 korona 50 kilogrammonként. Marhahus 1'04, borjúhus 1'20, disznóhus 1'12, juhhus —'80, disznózsir 1'60 kilónként.

Törvénykezés.

A rajtavesztett csirkefogó.

Nagyon szerette a csirkepecsenyét Imre Miklósné csiffári lakos, de nem igen volt módja ahhoz, hogy gyakrabban élvezhesse és talán épen az volt az oka annak, hogy inyencs hajlamáért meggyült a baja az igazságszolgáltatással.

Ugyanis Imre László rájött, hogy a gyakrabban elvesző csirkéi mindég a szomszéd udvarában tűntek el.

Feljelentette a kedves szomszédját, — és a főtárgyalás folyamán beigazoltattott, hogy a csirkéket tényleg a szomszéd lopta.

Hasztalan volt vádolt védőjének jogi fejtegetése, nem tudta elhithetni a bírósággal, hogy vádolt cselekményében csak a kih. btk. 126. §-alá eső kihágás állapítható csak meg.

Ugyanis kitűnt a többek között az is, hogy vádolt hasonló bűncselekményért már több ízben is állott a bíróság előtt, s minthogy cselekménye a btk. 338 §-a szerint minősülő büntett volt, 6 hónapi börtönrre ítéltetett.

Vádolt nagyon drágának találta a csirkepecsenyét, — tehát fellebbezett.

Gondatlan béres.

A Schoeller-féle uradalom gényei pusztáján szolgált Bosi János, mint béres. A folyó évi június hó 1-én esti 1/2 8 óra tájban ökrös szekérrel haladt a major felé, mikor is az ökrök letérve a rendes utról az országuton lévő kupacz rakás felé vették utjokat és elütötték a kupacz mellett játszadozó 2 1/2 éves Sum Máriát. A kis leánykán a szekér első kereke is átmert és a sulyos sérülések következtében néhány óra mulva édes anyja karjai között meghalt. A kir. törvényszék büntető tanácsa vádoltnak azon tényében állapította meg a gondatlanságot, hogy vádolt ahelyett hogy az ökröket gyalog vezette volna, a szekéren állt és menetközben az ökröknek háttal fordulva beszélgetett. A gondatlanságáért a btk. 290 § alapján 3 hónapi fogsázbüntetésre ítéltetett.

Az ítélet jogerőre emelkedett.

Sebes hajtás.

Folyó évi július hó 8-án reggel 5 óra után Kovács Antal lévai bérkocsis Léván a Kazinczy utcában sebes ügetésben hajtattott kocsiával s menet közben a kocsija hátsó ülésén elhelyezett porköpeny lefele esuszván, féllábával a koozi derekába lépett a bakról, hogy a porköpenyeg visszategye az ülésbe. E közben nem ügyelt persze a lovakra, s így történt, hogy a rudas lova az utczán épen áthaladó Czaban Jánosné elütötte, úgy hogy az a koozi alá került s mindkét jobb oldali kerék átment rajta, aminek folytán 10 napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedett. Az armaróti kir. tszék folyó hó 8-án bírálta e bűnesetet s Kovács Antalt a büntetőtörvénykönyv 310. §-a alapján a 91. § alkalmazása mellett gondatlanságból okozott sulyos testi sértésért 8 napi fogságra és 20 k. pénzbüntetésre ítélte, amiben a vádolt meg is nyugodott.

Urbéri hír.

Folyó hó 8-án vezette be Spengel Sándor kir. ítélőtáblai bíró a Brogyán község urbéri birtokrendezési ügyében folyamatba tett határfelvételi munkálatokba Somogyi Gyula bajmócsi vállalkozó mérnököt; ugyan ezen határnapon fejeztetett be a birtokazonosítás eljárás és megválasztattak osztályozó és becselő bizottság tagjai. Az eljárási jegyzőkönyvet Moesz Géza kir. törvényszéki joggyakornok vezette.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozódóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

J. ur Ujbánya. Köszönjük a beküldött közleményt.

T. S. ur Garamszentkereszt. Abban egészen biztosak vagyunk, hogy a mozgalom sikerre vezet.

D. B. ur Léva. A vasalás mesterségét jó lesz megtanulnia, mert közleményein bizony sokat kell vasalni.

M. G. ur Zsarnócsa. Tessék beküldeni: ha nem jó, úgy sem közöljük. De hiszen ön csak szerénykedik.

L. M. urnak Oszlány. Tért engedünk a czáfolatoknak is, csak tessék hozzálátni.

4952/1904. szám.

Arverési póthirdetmény.

Az aranyosmaróthi kir. törvszék mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint a Bars-megyei Népbank részvénytársulat végrehajthatóknak ifj. Kunkel István végrehajtást szenvedő elleni 3000 korona tőke, ennek járulékai kielégítése iránti végrehajtási ügyében folyó évi 4389. szám alatt kibocsátott itteni arverési hirdetménynyel a következő ingatlanokra:

1 ifj. Kunkel Istvánnak a szentmártoni 4. sz. tjkönyvben A I 2 ssz. 13 korona becsértékű $\frac{1}{8}$ -ad jutalékára,

2 az u. o. 5. számú tjkvben A I 7 11-15 ssz. birtoktestbeni 7 korona becsértékű $\frac{3}{16}$ jutalékára,

3 az u. o. 78 számú tjkvben A $\frac{1}{2}$ ssz birtoktestbeni 32 korona becsértékű $\frac{1}{4}$ jutalékára,

4 az u. o. 50 számú tjkvben A $\frac{1}{2}$ ssz számú birtoktestbeni 13 korona becsértékű, $\frac{1}{2}$ ssz számú a. birtoktestbeni 84 korona becsértékű $\frac{1}{3}$ jutalékára,

5 az u. o. 95 számú tjkönyvben A I 1 2 5 számú birtoktestbeni 160 korona becsértékű $\frac{1}{3}$ -ad jutalékára,

6 az u. o. 97 számú tjkönyvben A $\frac{1}{2}$ ssz birtoktestbeni 28 korona becsértékű $\frac{1}{2}$ jutalékára,

7 az u. o. 101 számú tjkvben A I 1 2 4 8 9 11-15 számú birtoktestbeni 48 korona becsértékű $\frac{1}{2}$ jutalékára,

8 az u. o. 108 számú tjkönyvben A I 1 4 8 számú birtoktestbeni 458 korona becsértékű $\frac{1}{2}$ jutalékára,

9 az u. o. 115 sz tjkönyvben A I 1 ssz számú 56 korona becsértékű egész birtoktestre,

10 az u. o. 126 számú tjkönyvben A I 1 ssz 78 korona becsértékű egész birtoktestre,

11 az u. o. 135 számú tjkönyvben A I 1 2 ssz 103 korona becsértékű egész birtoktestre,

12 az u. o. 139 számú tjkönyvben A I 5 ssz birtoktestbeni 6 korona becsértékű $\frac{2}{12}$ jutalékára,

13 az u. o. 145 számú tjkönyvben A I 1 ssz birtoktestbeni 36 korona becsértékű $\frac{1}{2}$ jutalékára,

14 az u. o. 149 számú tjkönyvben A I 1 ssz birtoktestbeni 247 korona becsértékű $\frac{1}{2}$ jutalékára,

15 az u. o. 192 számú tjkönyvben A I 1 ssz birtoktestbeni 87 korona becsértékű $\frac{1}{4}$ jutalékára,

16 az u. o. 313 számú tjkönyvben A I 4 6 ssz birtoktestbeni 26 korona becsértékű $\frac{1}{3}$ jutalékára,

17 az u. o. 214 számú tjkönyvben A I 3 ssz birtoktestbeni 50 korona becsértékű $\frac{3}{6}$ jutalékára,

18 az u. o. 218 számú tjkönyvben A I 1 ssz birtoktestbeni 19 korona becsértékű $\frac{3}{6}$ jutalékára,

19 az u. o. 219 számú tjkvben A I 4 6 ssz birtoktestbeni 9 korona becsértékű $\frac{1}{2}$ jutalékára,

20 az u. o. 229 számú tjkönyvben A $\frac{1}{2}$ ssz birtoktestbeni 56 korona becsértékű $\frac{1}{4}$ jutalékára,

21 az u. o. 147 számú tjkönyvben A I 1 ssz birtoktestbeni 394 korona becsértékű $\frac{1}{3}$ jutalékára,

22 a nagyszelezsényi 36 számú tjkönyvben A $\frac{1}{2}$ ssz számú 159 korona becsértékű egész birtoktestre,

23 a nagyszelezsényi 62 számú tjkönyvben A $\frac{1}{2}$ ssz számú 496 korona becsértékű és $\frac{1}{2}$ ssz számú 233 korona becsértékű egész birtoktestre,

24 a gesztőci 105 számú tjkönyvben A $\frac{1}{2}$ ssz számú 95 korona becsértékű egész birtoktestre

1904. évi november hó 22. 24. napjának délelőtti 9 illetve délutáni 2 órájára kitűzött arverés az 1881 évi 60 t.-cz. 167 §-a alapján Dr. Török Mór ügyvéd végrehajtató érdekében is, ennek a fent megnevezett végrehajtást szenvedő elleni 100 korona tőkekövetelése ennek 1904. évi január hó 1. napjától járó 6% kamatai 46 korona 50 fillér költség továbbá 100 korona tőke, ennek 1904. évi január hó 1-étől járó 6% kamata 9 korona 70 fillér óvási díj $\frac{1}{3}$ % váltódíj 19 korona 70 fillér eddigi és 13 korona jelenlegi költségek kielégítése céljából megtartatni fog

Aranyosmaróthi kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság 1904. évi szeptember hó 24-én.

Hazai Gyula, kir. törvszéki bíró

✂ Porosz köszén ✂

métermázsánként 3 koronaért,

„**BRIKETT**“

métermázsánként 2 korona 80 fillérért

kapható

Beck Mór nál.

F. M. K. E. levélpapír

esinos dobozokban

eredeti gyári áron kapható

Dóczi könyvnyomdában.

ELADÓ

$\frac{1}{2}$ iskola-hegedű teljes felszereléssel jutányos áron.

Bővebbet: a kiadóhivatalban.

KLEIN SÁNDOR órás és ékszerész Léván,

ajánlja dusan felszerelt

óra-, ékszer- és ezüstáru-üzletét

Kivonat az ezidei árjegyzékből:

Arany férfi óra	60 koronától feljebb
Arany női óra	28 " "
Ezüst férfi- és női-óra	12 " "
Arany karperecz	16 " "
Arany gyűrű	5 " "
Arany függő	3 " "
Ezüst karperecz, broche, cravattati	2 " "
Arany- és ezüst nyakék	4 " "

Nagy választék mindennemű legdivatosabb ékszerekből különféle drágakövekkel.

„Sandrik“ ezüstáru-gyár készítményeiből nagy választék **eredeti gyári áron.**

Legfinomabb china-ezüstárukból gyári raktár.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek

Meghívó.

Az Aranyosmaróthi takarékpénztári részvénytársulat t. cz. részvényesei tisztelettel meghívotnak az 1904. évi november hó 29-én délelőtti 10 órakor saját helyiségeiben megtartandó

rendkívüli közgyűlésre.**Napirend:**

Az Aranyosmaróth és Kovácsi között létesítendő vasut felépítésére jegyzendő törzsrészvények összegének megállapítása.

Kelt Aranyosmaróthon 1904. évi november hó 9-én.

Az Igazgatóság.

Hangverseny Grammophon!

Beszél, énekel

és

zenél.

Rendkívül érdekes szórakoztató eszköz családok részére, vendéglőknek és kávéházaknak.

Nagy választékban raktáron

30 frttól 200 frtig.

Lemezekből dus választék.

Klein Sándor

órák és ékszerész Léván.

Kedvező fizetési feltételek.

A jelenkor csodagépe!

Több ezer reprodukció a világ leghiresebb művészeitől.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen
nincs jobb a

**RETHY-féle
pemetefű
czukorkánál!**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és
határozottan **RETHY**-féléket kérjünk,
mivel sok haszontalan utánzata van.

➡ 1 doboz 60 fillér. ➡

Csak **RETHY**-féléket fogadjunk el!

NÖTHLING VILMOS magkereskedő

Budapest, Calvin-tér 9.

kaphatók a legjobb gazdasági, konyha-
kerti, vetemény- és virágmagvak.

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

ERTL VINCZE

kárpitos és kocsigyártó-üzlete

Aranyosmaróthon Hosszu-utca 74. szám (saját ház.)

Van szerencsém a n. é. közönségnek
szíves tudomására hozni, hogy Aranyos-
maróthon már évek óta fenálló

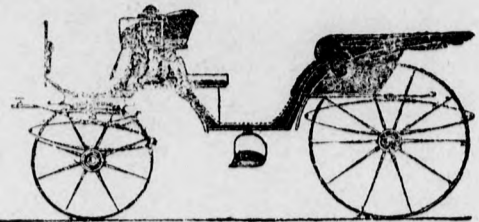
kárpitos és kocsigyártó

műlyemet — a követelményeknek meg-
felelően — tetemesen megnagyobbítottam, úgy, hogy a legkényesebb igényeknek
is rövid időn belül megfelelhettek.

Új koci- és butormunkálatok hazai és külföldi rajzok szerint való elkészí-
tését, valamint régi kocsik és butorok alapos javítását és modernizálását pontos
kiszolgálás mellett jutányos áron vállalom el.

A t. közönség b. bizalmát és pártfogását továbbra is kérve vagyok
tisztelettel:

ERTL VINCZE.

UNGAR SAMU órás és ékszerész Aranyosmaróth.

Ajánlja dusan berendezett **óra- és éksze üzletében** nagy
választékban levő különféle pontosan szabályozott **schvájcozi zseb-
órákat** ugyszintén **inga-, fali- és ébresztő órákat** nagyon
jutányos áron mellett. Továbbá nagy raktár különféle **arany-, ezüst-,
ékszer- és disztárgyakból**, valamint különféle **chinaezüst-
tárgyak** nagy választékban.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett jutányosan
eszközöl.

➡ Látszerészeti cikkek gyári raktára. ➡

DÓCZI KÖNYVNYOMDA

(Tulajdonos: NÉMETI ÁRMIN.)

Mindennemű könyvnyomdai
munkák a legegyszerűbbtől a
legfinomabb kivitelig elkészí-
tésre jutányos áron mellett el-
vállaltatnak. 🍀 🍀 🍀 🍀 🍀

A t. megrendelők meghívására
megbizottamat készséggel bo-
csájtom rendelkezésre.

Vidéki megrendelések
postafordultával.

PAPIRRAKTÁR:

A nevesebb hazai és külföldi
papirgyárak dus választéku
raktára. 🍀 🍀 🍀 🍀 🍀 🍀

Levélpapir különlegesség.

Központi előfizetési iroda az
összes bel- és külföldi hirlapok
és folyóiratok megrendelésére.

Teljes irodai berendezések.

ALAPÍTTATOTT:
1880.

ARANYOSMARÓTH.

ALAPÍTTATOTT:
1880.